

Ноћ музеја 2014.

Дом Војске Србије

СЛИКАРСКИ ПОТПИСИ

ФИЛТРИРАНЕ ОМИЉЕНОСТИ

Ценим да ће посетиоци морати унапред да се одлуче шта да посете а шта да пропусти. Неће им бити лако с обзиром на то да је програм који смо направили овог пута заиста изванредан, рекла је у саопштењу за медије Ана Јовановић, оснивач „Ноћи музеја“. Било са списком филтрираних омиљености или крећући се насумичним путањама, још једне мајске ноћи, од шест поподне до два ујутру, по диктату слогана те манифестације – добро ћемо се проводити у музејима.

Ко остане будан 17. маја, откриће Илију Босиља, једног помало запостављеног шидског сликара, насмејаће се пластичним тродимензионалним карикатурама Лије Обреновића, испратиће развој пиштоља од 16. до 19. века, подсетиће се неких болних датума, 100 или свега 15 година уназад... Та шетња тек је делић оног што нам „Ноћ музеја“ и војне установе културе овог пролећа поклањају. А за све то довољна је само једна карта и, наравно, добар план, јер неписано је правило – због различитих разлога у „Ноћи музеја“ баш сви су заљубљеници у уметност.

У „Ноћи музеја“, слободно би се могло рећи, Дом Војске Србије у Београду већ традиционално излаже платна у разноликим шидским нијансама. Шид је изнедрио двојицу великана српског сликарства – Саву Шумановића и Илију Башичевића Босиља. Историчар уметности Војислав Ј. Ђурић, у монографији посвећеној Босиљу, написао је: „Два исписника су уметност схватили на различите начине: Сава Шумановић је париске погледе донео у Шид. Илија Босиљ је шидске разнео широм света. Сваки је у свом уметничком роду досегао истинске врхунце.“

Припремила Драгана Барјактаревић

Посетиоци Дома Војске у овогодишњој „Ноћи музеја“ имаће јединствену прилику да виде 56 слика Илије Босиља из фонда Музеја наивне уметности „Илијанум“ из Шиде. У поставци ће бити представљена дела из циклуса: „Библија“, „Фантастика“, „Илијада“, „Птице“ и „Звери“. Све слике представљају уметникову бесконачну имажинацију, али и својеврсну критику људске глупости, дволичности и лицемерја, спаковану у дубоке слојеве алегорије.

Босиља су 2007. године у Лондону међународни експерти за ликовну уметност XX века уврстили у педесет најзначајнијих уметника света наивне, маргиналне и арт брут уметности. Неко ће се заљубити у његове слике, неко ће бурно негодовати, али оно што је извесно, нико неће изаћи из Велике галерије Дома Војске равнодушан.

Читање линије

Након репрезентативних изложби слика и скулптура, Дом Војске износи пред публику и богату колекцију графика које ризични у свом фонду. У Малој галерији, скупљени под насловом „Читање линије“, заједно ће бити изложени графичких листови – они ангажовани и друштвено одговорни и они други, растеређени озбиљних социјалних порука, мекши, поетски.

САМО У „НОЋИ МУЗЕЈА“...

Гости Дома Војске у Београду моћи ће да уживају у још једној изложби. У атријуму Свечане сале биће приказане тродимензионалне карикатуре познатих личности из јавног живота, чији је аутор Миливоје Лија Обреновић, карикатуриста из Крагујевца. Трећа димензија је мост између две врсте уметничког изражавања – слике и пластике. Сви елементи карикатуре који су уобичајени у дводимензионалној појави, прецизно се преносе и чувају додавањем треће димензије. Лија Обреновић ће, у току „Ноћ музеја“, на лицу места демонстрирати израду 3D карикатура.

И ове музејске ноћи свечани салони Дома Војске Србије традиционално се отварају за посетиоце. Овога пута моћи ће да виде нову сталну поставку уметничких дела из збирке Дома Војске која до сада углавном нису излагана. А свечану салонску атмосферу употпуниће наступ камерног састава Уметничког ансамбла Министарства одбране „Станислав Бинички“.

„У графичкој збирци Дома Војске Србије налази се неколико стотина радова. Најстарији рад је графички лист Бошка Карановића из 1954. године, а најмлађи је с краја прве деценије овог века. За ову прилику направљена је селекција у којој су своје место нашле графике оних аутора који су првенствено обележили југословенску уметност педесетих, шездесетих и седамдесетих година 20. века и неколико аутора који се сматрају репрезентима српске уметности новијег периода“, написала је у уводном тексту каталога Оливера Вукотић, имајући на уму имена као што су Бранко Шотра, Ђорђе Андрејевић Кун, Драгослав Стојановић Сип, Божидар Јакац, Анкица Опрешних, Рико Дебењак, Сафет Зец, Едо Муртић, Бошко Карановић, Франце Михелич и други еминентни ликовни ствараоци са некадашњих југословенских простора.

Детаљније ишчитавање графика или зазирање у Босилову машту посетиоци ће моћи да понове још који пут, све до 14. јуна, до када трају обе изложбе. ■

НЕДЕЉА МУЗЕЈА

А оне који преспавају „Ноћ музеја“, од 18. до 25. маја чека „Недеља музеја“ коју организује ICOM (International Council of Museums). Тема која ће обележити ту недељу дана гласи: „Музејске збирке повезују људе“, наслов који се уопште може применити на излагачку делатност Дома Војске. Овога пута у вези су гостујућа и домаћа збирка, Шид и Београд, алегоријско и конкретно. Уосталом, и само уметничко дело је посредник између ствараоца и посматрача.

Приче из патине

Историја проговара на разне начине. Свуда око нас су приче, само ако смо спремни и стрпљиви да их откривамо. Они који одлуче да мајску ноћ проведу у шетњи по Београдској тврђави биће у прилици да ишчитају историју развоја европског друштва, економије и привреде, не отворивши ниједну књигу, већ пратећи приче скривене у патини старог пиштоља.

Кад сат на Сахат-кули на Калемегдану откуца тачно 18 часова, звуци фанфара означаће да је „Ноћ музеја“ у Војном музеју свечано отворена и да посетиоци могу да крену у необична ишчитавања прошлости – без књига и слова, већ кроз додир са музејским предметима, јер сваки тај предмет сведок је неке мање или веће историје.

Војни музеј основан је 22. августа 1878. године, Указом кнеза Милана Обреновића са циљем прикупљања предмета из наше ратничке прошлости. Током 136 година постојања музеј је израстао у значајну културну институцију са фондом од преко 32 хиљаде историјских предмета. Сви ти експонати – живописне мапе, слике, фотографије, војна техника и опрема, представљају опипљиву војну историју Срба, од насељавања Словена на Балканско полуострво до 20. века.

У „Ноћи музеја“, у галерији Војног музеја биће приказана најатрактивнија музејска збирка „Западноевропско оружје и опрема до 19. века“. Збирка садржи 116 пиштоља, а поставку чине 24 примерка који се издвајају квалитетом израде. Изложени примерци израђени су у радионицама најбољих европских мајстора и уметника свог доба. А посебно је занимљив њихов утицај на пиштоље са Балкана, који је тада био под влашћу Османлија. Постепено те мале радионице уступиће место великим фабрикама за масовну производњу пиштоља, онаких какве их данас познајемо. Пиштољи поред тога што омогућују посетиоцу да испрати развојни пут оружарства на овим просторима од 16. до прве половине 19. века, као важан део цивилизацијског наслеђа, пружају и увид у ширу слику развоја европског друштва, економије и привреде.

Поред пиштоља биће изложене и три оригиналне графике на којима су приказане неке од најзначајнијих битка 18. и 19. века као и седам репродукованих графика, цртежа и мапа које илуструју начин производње и употребе пиштоља. Изложбу прати и мултимедијална презентација. ■

Музеј ваздухопловства

Небо над српским фронтом

„Ноћ музеја“ ове године у Музеју ваздухопловства биће обележна болним датумима. Навршава се 100 година од почетка Првог светског рата и 15 година од НАТО бомбардовања. Јубиларни наратив присутан је свуда. Само сада из једне другачије перспективе – са крила борбене летелице.

Музеј ваздухопловства скрајнут је са централне ноћне музејске путање. Но, богат и увек занимљив програм, за оне који не траже изговоре, учине ту удаљеност прилично неосетном.

Централна тема у „Ноћи музеја“ посвећена је стогодишњици од избијања Првог светског рата и небу над српским фронтом. Краљевина Србија ратовала је против Аустроугарске и других централних сила од 28. јула 1914, када јој је аустроугарска влада објавила рат, па све до капитулације Аустроугарске, 3. новембра 1918. године. Србија у рат улази са формираном авијацијом и искусним авијатичарима који су учествовали у сукобима, летели авионима и дали свој допринос победи у Великом рату. Посетиоци „Ноћи музеја“ могу видети преглед летелица које су учествовале у рату заједно са Српском војском.

Занимљив сегмент „ноћне“ поставке чине и падобрани – јер ко лети тај треба и безбедно да се врати на земљу. Падобрани поред тога што су практична потреба, данас представљају и посебан вид забаве. А посетиоци ће моћу да испрате развој падобранства као посебан сегмента ваздухопловства и ваздухопловног спорта. ■

МЛАДИ КУСТОСИ

У оквиру те теме, посетиоци ће имати прилику да виде и ученичку изложбу која је остварена у оквиру пројекта „Млади кустоси“, а представља рад матураната Седме београдске гимназије. Изложба презентује Први светски рат у очима ученика који су стечено знање, своје умеће и креативност, преточили у изложбене панове.

БЕОГРАД 1999.

У духу значајних годишњица, додатни садржај који ће бити представљен на сталној поставци музеја јесте изложба фотографија групе аутора под називом „Сведочења – Београд, пролеће 1999. године“. Представљене фотографије бележе тренутке из времена НАТО агресије и без коментара говоре много о немилим догађајима. Након 15 година од рата, дужност нам је и обавеза да се сећамо.

